

Received: 3 November 2023

Revised: 12 July 2024

Accepted: 20 august 2024

บทประพันธ์เพลง เดอะ เซาท์เทิร์น โซน สำหรับแสดงในงานเทศกาลดนตรี สมิลาแจ๊สเฟสติวล ประจำปี 2565

MUSIC COMPOSITION “THE SOUTHERN ZONE” FOR THE PERFORMANCE AT SAMILA JAZZ FESTIVAL 2022

อนุวัฒน์ เขียวปราง^{1*}
Anuwat Kheawprang^{1*}

บทคัดย่อ

บทเพลง “เดอะ เซาท์เทิร์น โซน” เป็นบทเพลงที่แสดงในงานเทศกาลดนตรีสมิลาแจ๊ส เฟสติวล ประจำปี 2565 ซึ่งเป็นงานเทศกาลดนตรีที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา (อบจ.สงขลา) ร่วมกับสาขา วิชาดุริยางคศิลป์ตะวันตก คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จัดขึ้นเมื่อวันที่ 29-30 กรกฎาคม พ.ศ. 2565 ณ สวนสาธารณะแห่งใหม่จังหวัดสงขลา โดยวัตถุประสงค์เพื่อสืบทอดและเผยแพร่มรดกทางดนตรีแจ๊สและส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา โดยบทเพลงนี้ได้ประพันธ์ขึ้นจากการใช้แนวคิดของการนำองค์ประกอบต่าง ๆ ทางดนตรีหลายสไตล์มาผสมผสานกัน มีการประพันธ์ท่วงทำนองที่ให้ความรู้แบบดนตรีพื้นบ้านภาคใต้ ภายใต้สังคีตลักษณ์แบบบลูส์ 12 ห้อง พร้อมทั้งใช้การพัฒนาการดำเนินคอร์ดด้วย ลีลาแบบดนตรีแจ๊สมากมาย เช่น การใช้คอร์ดเทนชัน การใช้คอร์ดโครมาติก การดำเนินคอร์ดแบบลำดับที่ สองและห้า ตลอดจนการกำหนดท่อนแสดงคีตปฏิภาณของนักดนตรี ได้แก่ แซกโซโฟน กีตาร์ คีย์บอร์ด ที่อาศัยการขับเคลื่อน ภายใต้สังคีตลักษณ์แบบบลูส์ 12 ห้อง เครื่องมือละ 2 รอบ ทั้งนี้ยังรวมไปถึงการแสดง คีตปฏิภาณของเบสและกลองชุดในรูปแบบผลัดกันเดี่ยวอีกด้วย

คำสำคัญ: บทประพันธ์เพลง เดอะ เซาท์เทิร์น โซน; เทศกาลดนตรีสมิลาแจ๊สเฟสติวล; แจ๊สฟิวชัน

¹ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

¹ Faculty of Fine and Applied Arts, Ramkhamhaeng University

* Corresponding author e-mail: anuwat.t@ru.ac.th

Abstract

The “Southern Zone” is a song performed at the Samila Jazz Festival 2022, an annual music festival organized by the Songkhla Provincial Administrative Organization (PAO Songkhla) in collaboration with the Western Music Department of the Faculty of Fine Arts, Songkhla Rajabhat University. The event took place on July 29-30, 2022, at the new public park in Songkhla Province. The primary objectives of the festival were to foster a network of jazz music enthusiasts and to promote tourism in Songkhla Province. This composition was crafted with the concept of blending various musical elements and styles. The melody incorporates the essence of Southern Thai folk music within the framework of a 12-bar blues structure. The harmonic progression features numerous jazz techniques, such as tension chords, chromatic chords, and the ii-V progression. Additionally, the arrangement designates improvisational sections for musicians, specifically the saxophone, guitar, and keyboard, each performing two choruses within the 12-bar blues structure. The performance also includes improvisations by the bass and drum set in the form of trading solos.

Keyword: The Southern Zone; Samila Jazz Festival; Fusion Jazz

1. บทนำ

เทศกาลดนตรีสมิทธาเจส เฟสติวล ประจำปี 2565 (Samila Jazz Festival 2022) เป็นงานเทศกาลดนตรีที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา (อบจ.สงขลา) ร่วมกับ สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ตะวันตก คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จัดขึ้นเมื่อวันที่ 29-30 กรกฎาคม พ.ศ. 2565 ณ สวนสาธารณะแห่งใหม่จังหวัดสงขลา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป มีความรู้ความเข้าใจในทักษะทางด้านดนตรีแจ๊ส สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา ทั้งระดับมัธยมศึกษา อุดมศึกษา วงการดนตรีอาชีพ นักวิชาการดนตรี และนักดนตรีในกลุ่มประชาคมอาเซียน ตลอดจนส่งเสริมและยกระดับการท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลา

ดนตรีแจ๊สร่วมสมัยเป็นแนวเพลงที่มีการผสมผสานระหว่างดนตรีแจ๊สกับแนวเพลงอื่น ๆ โดยเฉพาะการนำเอาจังหวะฟังก์มาใช้ ดนตรีแจ๊สร่วมสมัยหลายวงได้นำจังหวะฟังก์ที่เป็นที่นิยมในช่วงปลายทศวรรษ 1960 และต้นทศวรรษ 1970 มาใช้ ประกอบกับการเน้นดนตรีเครื่องมือนเป็นลักษณะเด่นที่สำคัญ อีกประการหนึ่ง ดนตรีแจ๊สร่วมสมัยส่วนใหญ่ไม่มีนักร้องนำ โดยตามสไตล์ของบีบอบและโพสต์บอส 'วนใหญ่' วงเหล่านี้เน้นที่ความสามารถในการเล่นเครื่องดนตรีและการโซโล่ การเน้นดนตรีเครื่องมือนทำให้ผู้ฟังสามารถสัมผัสถึงความชำนาญและความสามารถของนักดนตรีในแต่ละเครื่องดนตรีได้อย่างเต็มที่ (Hancock, 2021)

ดังนั้น ผู้สร้างสรรค์จึงได้เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์บทเพลงรูปแบบดนตรีแจ๊สร่วมสมัยที่มีลีลาเฉพาะของทำนองพื้นบ้านภาคใต้ไว้ว่า มีการเคลื่อนไหวของระดับเสียงที่สลับเสียงสูงและเสียงต่ำอย่างลงตัว มีลีลาจังหวะตื้นเต้น เร้าใจ ประกอบกับการเรียบเรียงดนตรีด้วยลีลาต่าง ๆ ของดนตรีแจ๊ส ได้แก่ สังคีตลักษณ์แบบบลูส์ 12 ห้อง การพัฒนาการดำเนินคอร์ดในเทคนิคต่าง ๆ ของดนตรีแจ๊ส ตลอดจนการกำหนดท่อนเพลงเพื่อแสดงศักยภาพของนักดนตรี ซึ่งสอดคล้องกับที่ ธีรัช เล่าห์วีระพานิช (2562, น. 9) ได้กล่าวไว้ว่า ในการบรรเลงบทเพลงแจ๊สมาตรฐาน (Standard Jazz) นักดนตรีจะแสดงศักยภาพบนสังคีตลักษณ์อย่างเคร่งเครียด สังคีตลักษณ์จะเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้บรรเลงทุกคนสามารถบรรเลงไปในทิศทางเดียวกัน บทเพลงแจ๊สมาตรฐานจะมีสังคีตลักษณ์ที่ไม่ซับซ้อน เพื่อเอื้อต่อการแสดงศักยภาพ ตลอดจนผู้สร้างสรรค์ยังได้เพิ่มเติมการพัฒนาการดำเนินคอร์ดให้มีลีลาที่หลากหลาย เพื่อช่วยเชิดชูให้บทเพลงมีเอกลักษณ์ของดนตรีแจ๊สตามอัตลักษณ์ของเทศกาลดนตรีในครั้งนี้

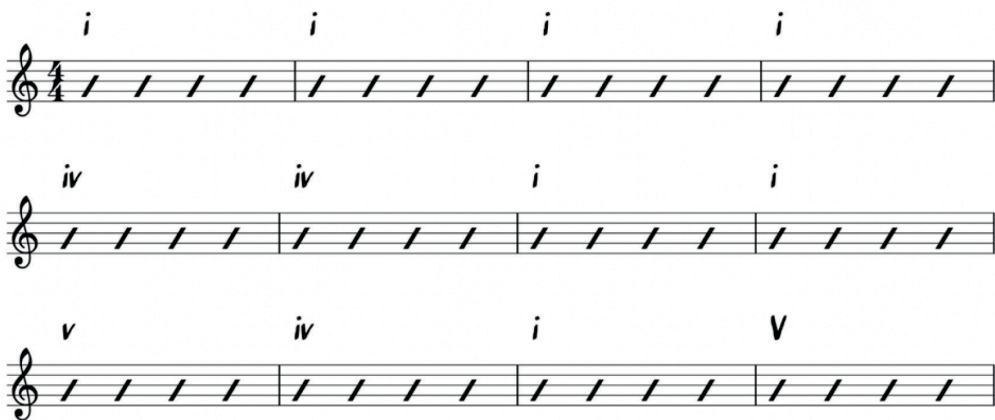
2. บทเพลง The Southern Zone

จากบทนำที่ได้กล่าวถึงเทศกาลดนตรีแจ๊สประจำภาคใต้ ผู้สร้างสรรค์จึงได้ประพันธ์ทำนองหลักของเพลงโดยใช้กลุ่มเสียง C minor pentatonic ถ่ายทอดความรู้สึกและกลิ่นอายแบบพื้นบ้านภาคใต้

ด้วยการออกแบบโมทีฟให้มีเอกลักษณ์เฉพาะ เช่น การเคลื่อนที่ของระดับเสียงที่ใช้ช่วงเสียงที่กว้าง เคลื่อนที่ไป-มาระหว่างโน้ตเสียงสูงที่สุดและเสียงต่ำที่สุดของช่วงเสียงได้อย่างลงตัว ตลอดจนการสร้างสรรค์ลีลาจังหวะของทำนองที่ให้ความสำคัญกับจังหวะอ่อนแอมากเป็นพิเศษ เป็นองค์ประกอบในการดำเนินบทเพลง และนอกจากนี้ผู้สร้างสรรค์ยังได้ออกแบบองค์ประกอบทางดนตรีอื่น ๆ ของเพลง เพื่อสนับสนุนให้บทเพลง The Southern Zone เป็นบทเพลงรูปแบบดนตรีแจ๊สร่วมสมัย ดังนี้

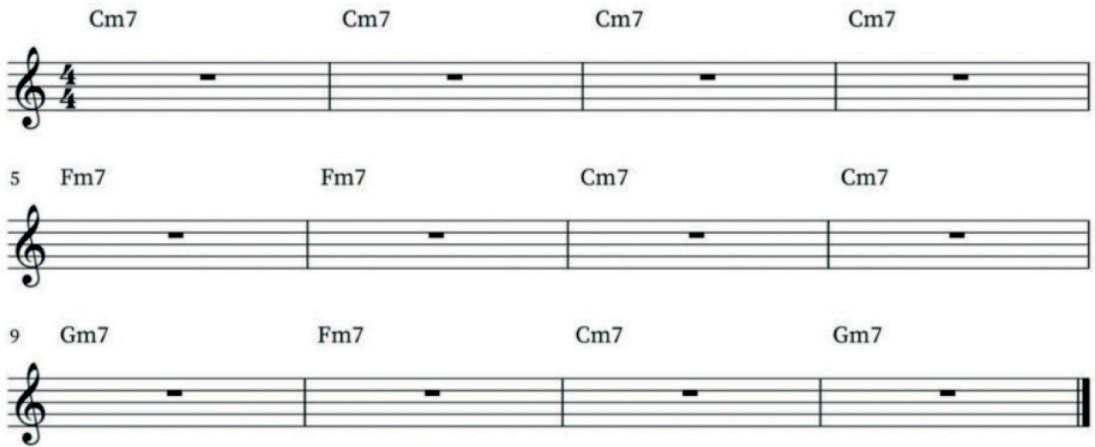
2.1 สังคีตลักษณะแบบบลูส์ 12 ห้อง

ผู้สร้างสรรค์เลือกใช้สังคีตลักษณะแบบไมเนอร์บลูส์ 12 ห้อง เนื่องจากเป็นสังคีตลักษณะที่ไม่ซับซ้อน เอื้อต่อการแสดงคีตปฏิภาณของนักดนตรีเมื่อแสดง ซึ่ง Mulholland และ Hojnacki (2013, p. 136) ได้ถึงการดำเนินคอร์ดของสังคีตลักษณะ 12 ห้องบลูส์ อธิบายไว้ว่า การดำเนินคอร์ดสไบล์บลูส์ คือ การใช้คอร์ดลำดับที่ 1 (Tonic), 4 (Subdominant) และ 5 (Dominant) ของ Diatonic ซึ่งแบ่งการดำเนินคอร์ดออกเป็น 3 ช่วง ได้แก่ ช่วงที่ 1 จะใช้คอร์ดลำดับที่ 1 ดำเนินในห้องเพลงที่ 1-4, ช่วงที่ 2 จะใช้คอร์ดลำดับที่ 4 ดำเนินในห้องเพลงที่ 5-6 เคลื่อนที่กลับเข้าสู่คอร์ดลำดับที่ 1 ซึ่งดำเนินในห้องเพลงที่ 7-8, และช่วงที่ 3 จะใช้คอร์ดลำดับที่ 5 ดำเนินในห้องเพลงที่ 9 เคลื่อนที่เข้าสู่คอร์ดลำดับที่ 4 ซึ่งดำเนินในห้องเพลงที่ 10 แล้วจึงเคลื่อนที่กลับเข้าสู่คอร์ดลำดับที่ 1 ซึ่งดำเนินในห้องเพลงที่ 11 หลังจากนั้นจะใช้คอร์ดลำดับที่ 5 ดำเนินในห้องเพลงที่ 12 เพื่อเตรียมวนกลับเข้าสู่ห้องที่ 1 ใหม่ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การดำเนินคอร์ดในสังคีตลักษณะ 12 ห้อง แบบไมเนอร์บลูส์
(Lemaire, n.d.)

ผู้สร้างสรรค์ได้เลือกใช้คอร์ดจากกุญแจเสียง C minor ดังนั้น การดำเนินคอร์ดจึงจะต้องเป็นไปตามภาพที่ 2

ภาพที่ 2 การดำเนินคอร์ดในสังคีตลักษณ์ 12 ห้อง C ไมเนอร์บลูส์
(Aidan, n.d.)

2.2 ทำนองหลักของเพลง

จากสังคีตลักษณ์ 12 ห้องบลูส์ ผู้สร้างสรรค์ได้ประพันธ์ทำนองหลัก ซึ่งนอกจากจะเป็นการบรรยายเรื่องราวแล้ว ยังเป็นศูนย์กลางของการบรรเลงดนตรีเมื่อนักดนตรีต้องการคั่นระหว่างการแสดงดนตรีแบบคีตปฏิภาณของแต่ละเครื่องมืออีกด้วย ตามภาพที่ 3

ประโยคเพลงที่ 1

♩ = 110

ประโยคเพลงที่ 2

ประโยคเพลงที่ 3

ภาพที่ 3 ทำนองหลักของเพลง The Southern Zone
(อนุวัฒน์ เขียวพราง, ประเทศไทย, 2565, โน้ตดนตรีส่วนตัว)

จากภาพที่ 3 ที่แสดงทำนองหลักของเพลง ประกอบไปด้วย 3 ประโยคเพลง อรรถาธิบายได้ดังนี้

ประโยคเพลงที่ 1 ประกอบไปด้วย 2 วลีเพลง (กรอบสี่เหลี่ยมสีแดง) ที่ใช้เทคนิคการซ้ำ (Repetition) กล่าวคือ การใช้โน้ตและจังหวะในวลีเพลงที่ 2 โดยรวมเหมือนกับวลีเพลงที่ 1 เพื่อเน้นย้ำลีลาการเล่นทำนองเริ่มต้นของเพลง ซึ่งได้สอดแทรกเทคนิคโน้ตสะบัด หรือ Grace notes เป็นเทคนิคที่น่าสนใจในการเล่น 1 ครั้ง แต่ได้เสียงโน้ตติดต่อกัน 2 เสียง ซึ่งสามารถพบเจอเทคนิคนี้ได้บ่อยครั้งในการบรรเลงดนตรีพื้นบ้าน โดยผู้สร้างสรรค์ได้ใช้เทคนิคนี้สำหรับการบรรเลงทำนองหลักโดยแซกโซโฟน ซึ่งมีเจตนาเพื่อจำลองการบรรเลงของปี่ ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่สร้างสีสันของเสียงเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของดนตรีพื้นบ้านภาคใต้ ผสมกับการเคลื่อนที่ของทำนองที่ไล่เรียงเสียงจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูงสลับกันในรูปแบบบันไดเสียงทางไมเนอร์

ประโยคเพลงที่ 2-3 จะแตกต่างจากประโยคเพลงที่ 1 ที่ใช้วลีเพลง 2 วลีแบบซ้ำกันอย่างเห็นได้ชัด แต่ประโยคเพลงที่ 2-3 ใช้การเคลื่อนที่ของทำนองแบบต่อเนื่องยาว 4 ห้อง เพื่อบรรยายเรื่องราวที่แสดงการเคลื่อนที่แบบถาม-ตอบ ซึ่งกันและกันระหว่างประโยค โดยพิจารณาได้จากลีลาทำนองการเริ่มต้นของประโยคเพลงที่ใช้ลักษณะจังหวะเดียวกัน ตามด้วยการแปรลักษณะจังหวะภายในประโยคเพลงเพื่อให้เกิดลีลาของทำนองเฉพาะประโยค ซึ่งสอดคล้องกับการอธิบายแนวคิดด้านดนตรีพื้นบ้านภาคใต้ของพิทักษ์ คชวงศ์ (2542, น. 92) ระบุว่า ลักษณะเด่นของดนตรีพื้นบ้านภาคใต้จะมีท่วงทำนองที่โดดเด่นที่แตกต่างไปจากดนตรีพื้นบ้านภาคอื่น ๆ ที่เน้นจังหวะของลีลามากกว่าระดับเสียง

2.3 การพัฒนาการดำเนินคอร์ดด้วยลีลาแบบดนตรีแจ๊ส

2.3.1 การใช้คอร์ดเทนชัน (Tension Chord) เป็นหนึ่งในการสร้างความรู้สึกให้บทเพลงมีบรรยากาศของดนตรีแจ๊สผ่านเสียงประสานที่ไม่ได้ให้คุณภาพของเสียงอย่างตรงไปตรงมาให้ความรู้สึกตึงเครียดและมีเอกลักษณ์เฉพาะ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากภาพที่ 4 จะพบว่า คอร์ดแต่ละคอร์ดจะเป็นการประสานโน้ตขั้นพื้น (Root) อยู่ที่คอร์ด 3rd คอร์ด 5th และคอร์ด 7th ซึ่งถือว่าเป็นขั้นคู่ที่ยังคงอยู่ในช่วงเสียง (Octave) ของโน้ตขั้นพื้น แต่ในการประสานเสียงของคอร์ดเพลง The Southern Zone ผู้สร้างสรรค์ได้เพิ่มขั้นคู่ที่มากกว่าคอร์ด 7th ในการประสานเสียงในบางคอร์ดโดยประสานคอร์ด 9th คอร์ด 11th และ 13th ดังภาพประกอบที่ 3 ซึ่งการใช้คู่ประสานดังกล่าวเป็นการประสานขั้นคู่ที่เกินช่วงเสียงของโน้ตขั้นพื้นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ Mulholland และ Hojnacki (2013, p. 3) ที่ได้กล่าวถึงคอร์ดที่ได้รับการขยายด้วยคู่การประสานคอร์ด 9th คอร์ด 11th และ 13th เป็นคอร์ดที่มีเสียงที่ซับซ้อนและยังเป็นแสดงลักษณะเฉพาะของภาษาดนตรีแจ๊ส

The Southern Zone

Dr. Anuwat Kheawprang

The musical score for "The Southern Zone" is presented in three staves. The first staff shows four measures of whole notes with chords C-9, C-9, C-9, and C7. The second staff, starting at measure 5, shows five measures: F-7, F-7 E-7 Eb-7 Dbmaj7 C-9, and F-7. The third staff, starting at measure 9, shows six measures: G-7b5, C7b13, F-7, Bb7, D-7b5, G7b9, and C-11. The score concludes with a double bar line.

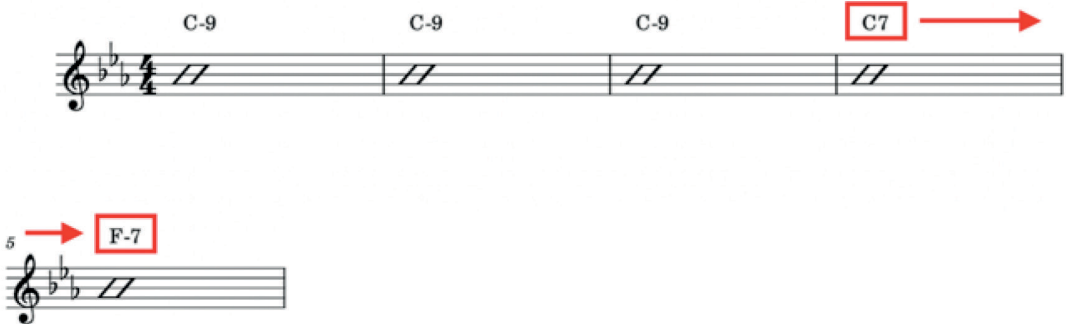
ภาพที่ 4 การใช้คอร์ดเทนชันในเพลง The Southern Zone
(อนุวัฒน์ เขียวปราง, ประเทศไทย, 2565, โน้ตดนตรีส่วนตัว)

2.3.2 การใช้คอร์ดโครมาติก (Chromatic chord) พัฒนาการดำเนินคอร์ด โดยใช้คอร์ดที่มีโน้ตตัวใดตัวหนึ่งหรือมากกว่า 1 ตัวเป็นโน้ตนอกกฎเสียง มาผสมอยู่ในการดำเนินคอร์ดของเพลง ซึ่งผู้สร้างสรรค์ได้ใช้เทคนิคดังกล่าวในการสร้างลีลาของเสียงประสานให้ได้ความรู้สึกน่าประหลาดใจ บรรยากาศของเสียงฟังดูไม่เรียบง่ายจนเมื่อดำเนินควบคู่กับทำนองตามเอกลักษณ์แบบฉบับของดนตรีแจ๊ส ดังนี้

1) การดำเนินคอร์ดโดยใช้คอร์ดตอมินันท์ระดับสอง (Secondary Dominant) เคลื่อนที่เข้าหาคอร์ดเป้าหมายเพื่อให้การดำเนินคอร์ดมีความคล่องแคล่วและมีสีสันมากขึ้น โดย ธนพัฒน์ เกิดผล (การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 ตุลาคม 2566) ได้อธิบายในเชิงทฤษฎีดนตรีสากลไว้ว่า คอร์ดตอมินันท์ระดับสองจัดอยู่ในประเภทคอร์ดโครมาติก (Chromatic chord) เคลื่อนที่เข้าหาคอร์ดเป้าหมายแบบ Circle Progression นั่นคือ การที่คอร์ดชนิดตอมินันท์ที่มีโน้ตพื้นฐานของคอร์ดเป็นคู่ 5th เพอร์เฟกต์ของโน้ตพื้นฐานของคอร์ดเป้าหมายเคลื่อนที่เข้าหาคอร์ดเป้าหมาย ซึ่งในเพลงมีการดำเนินคอร์ดลักษณะนี้ จากคอร์ด C7 (ห้องเพลงที่ 4) ไปยังคอร์ด F-7 (ห้องเพลงที่ 5) โดยพิจารณาได้ว่า คอร์ด C7 ซึ่งเป็นคอร์ดโครมาติกของเพลงและโน้ตพื้นฐานที่เป็นโน้ต C ก็เป็นคู่ 5th เพอร์เฟกต์ของโน้ต F ซึ่งเป็นโน้ตพื้นฐานของคอร์ด F-7 ซึ่งเป็นคอร์ดเป้าหมาย ดังภาพที่ 5

The Southern Zone

Dr. Anuwat Kheawprang

ภาพที่ 5 การดำเนินคอร์ดตอมินันท์ระดับสองของเพลง The Southern Zone (อนูวัฒน์ เขียวพราง, ประเทศไทย, 2565, โน้ตดนตรีส่วนตัว)

2) การดำเนินคอร์ดแบบ Chromatic approach chords ที่มีการดำเนินคอร์ดขึ้นหรือลงของโน้ตพั่นต้นไปทีละครึ่งเสียง ซึ่งในเพลงมีการดำเนินคอร์ดลักษณะนี้จากคอร์ด F-7 (ห้องเพลงที่ 6) เคลื่อนผ่านคอร์ด E-7, Eb-7 และ Dbmaj7 ไปยังคอร์ด C-9 (ห้องเพลงที่ 5) ดังภาพที่ 6

The Southern Zone

Dr. Anuwat Kheawprang

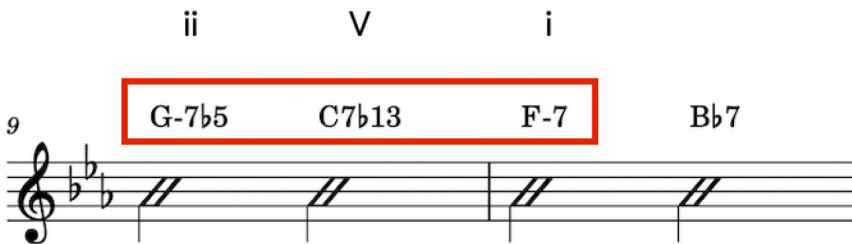
The musical score for 'The Southern Zone' is presented in three staves. The first staff (measures 1-4) features a C-9 chord in measures 1, 2, and 3, followed by a C7 chord in measure 4. The second staff (measures 5-9) begins with an F-7 chord in measure 5, followed by a chromatic approach sequence in measure 7: F-7, E-7, Eb-7, Dbmaj7, and C-9. This sequence is highlighted with a red box. The staff concludes with an F-7 chord in measure 9. The third staff (measures 10-16) contains the following chords: G-7b5 (measure 10), C7b13 (measure 11), F-7 (measure 12), Bb7 (measure 13), D-7b5 (measure 14), G7b9 (measure 15), and C-11 (measure 16).

ภาพที่ 6 แสดงการดำเนินคอร์ดแบบ Chromatic approach chords ในเพลง The Southern Zone (อนุวัฒน์ เขียวปราง, ประเทศไทย, 2565, โน้ตดนตรีส่วนตัว)

2.3.3 การดำเนินคอร์ดแบบ ii-V ซึ่ง Lavengood (n.d.) อธิบายไว้ว่า เป็นหนึ่งในการดำเนินคอร์ดที่สำคัญที่สุดในดนตรีแจ๊ส และสามารถประยุกต์ได้โดยการนำรูปแบบการดำเนินคอร์ดแบบ ii-V จากทฤษฎีเสียงอื่นมาใช้ดำเนินคอร์ดในบทเพลงได้ ซึ่งในเพลงมีการดำเนินคอร์ดลักษณะนี้ในช่วงประโยคสุดท้ายของเพลง (ห้องที่ 9-11) ตามภาพที่ 6 โดยผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดการดำเนินคอร์ดในลักษณะดังกล่าว ดังนี้

1) ตามหลักการดำเนินคอร์ดในสังคีตลักษณ์ 12 ห้อง ในทฤษฎีเสียง C minor Blues ในห้องเพลงที่ 9 จะต้องเป็นคอร์ด G-7 ซึ่งเป็นคอร์ดลำดับ v แต่ผู้สร้างสรรค์ได้ประยุกต์ให้เปรียบเทียบการดำเนินคอร์ดแบบ ii-v เพื่อเข้าคอร์ด i (คอร์ด F-7 ในห้องเพลงที่ 10) โดยคำนึงว่าคอร์ด G-7 ในห้องที่ 9 เป็นคอร์ดลำดับ ii ในทฤษฎีเสียง F minor ดังนั้น ผู้สร้างสรรค์จึงปรับให้เป็นคอร์ด G-7b5

ให้ตรงตามระบบคอร์ด (Diatonic Chord) ของกุญแจเสียง F minor พร้อมทั้งได้เพิ่มคอร์ดลำดับ v ในระบบคอร์ดเดียวกัน นั่นคือ คอร์ด C7^b13 ในครึ่งหลังของห้องเพลงที่ 9 เพื่อเข้าหาคอร์ด F-7 ในห้องเพลงที่ 10 ซึ่งเมื่อวิเคราะห์คอร์ด F-7 สามารถทำหน้าที่ได้ทั้งการเป็นคอร์ดลำดับ i จากการดำเนินคอร์ดในลักษณะ ii-v-I แบบประยุกต์และคอร์ดลำดับ iv ในกุญแจเสียง C minor Blues ซึ่งเป็นกุญแจเสียงหลักของเพลง ดังภาพที่ 7

ภาพที่ 7 การดำเนินคอร์ด ii-V แบบประยุกต์ในห้องเพลงที่ 9-10
(อนุวัฒน์ เขียวปราง, ประเทศไทย, 2565, โน้ตดนตรีส่วนตัว)

2) ตามหลักการดำเนินคอร์ดในสังคีตลักษณ์ 12 ห้อง ในกุญแจเสียง C minor Blues ในห้องเพลงที่ 10 จะต้องเป็นคอร์ด F-7 ซึ่งเป็นคอร์ดลำดับ iv แต่ผู้สร้างสรรค์ได้ประยุกต์ให้เปรียบเสมือนการดำเนินคอร์ดแบบ ii-v โดยคำนึงว่าคอร์ด F-7 ในห้องเพลงที่ 10 เป็นคอร์ดลำดับที่ ii ของกุญแจเสียง Eb Major ดังนั้น ในช่วงท้ายของห้องเพลงที่ 10 ผู้สร้างสรรค์จึงได้กำหนดคอร์ด Bb7 เพิ่มเข้าไป เพื่อต่อยุ่ลีลาการดำเนินคอร์ดแบบ ii-V ประยุกต์ ในกุญแจเสียง Eb Major ดังภาพที่ 8

ภาพที่ 8 การดำเนินคอร์ด ii-V แบบประยุกต์ในท้องเพลงที่ 10
(อนุวัฒน์ เขียวปราง, ประเทศไทย, 2565, โน้ตดนตรีส่วนตัว)

2.4 การแสดงคีตปฏิภาณ

2.4.1 ท่อนอิมโพรไวส์ จากเจตนาที่ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดสังคีตลักษณะแบบบลูส์ 12 ห้อง ให้เป็นสังคีตลักษณะของเพลง จึงเอื้อต่อการแสดงคีตปฏิภาณของนักดนตรีที่บรรเลงเพลงนี้ในการแสดงดนตรี ซึ่งสอดคล้องกับที่ กุลธีร์ บรรจุก้าว (2558, น. 8) ได้กล่าวไว้ว่า เมื่อถึงส่วนที่ต้องบรรเลงคีตปฏิภาณทางเดินคอร์ดของส่วนหัวจะเป็นตัวกำหนดขอบเขตของรอบการบรรเลงคีตปฏิภาณ เช่น หากส่วนหัวมีจำนวน 12 ห้อง ส่วนที่บรรเลงคีตปฏิภาณใน 1 รอบก็จะมี 12 ห้องเท่ากับส่วนหัว ซึ่ง 12 ห้องหรือ 1 รอบ เป็นที่ทราบโดยทั่วกันในผู้ที่บรรเลงดนตรีแจ๊ส มักจะเรียกว่าคอรัส (Chorus) ซึ่งในการบรรเลงบทเพลง The Southern Zone ในงานเทศกาลดนตรีสมิหลาแจ๊ส เฟสติวล ประจำปี 2565 นี้ ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดให้นักดนตรีแสดงคีตปฏิภาณคนละ 2 คอรัส ดังภาพที่ 9 ซึ่งประกอบไปด้วยเทเนอร์ แซกโซโฟน กีตาร์ และเปียโน

The Southren Zone

Improvisation

Dr.Anuwat Kheawprang

Chords for the first staff: C-9, C-9, C-9, C7

Chords for the second staff: F-7, F-7, E-7, Eb-7, Dbmaj7, C-9, F-7

Chords for the third staff: G-7b5, C7b13, F-7, Bb7, D-7b5, G7b9, C-11

ภาพที่ 9 รูปแบบการบรรเลงท่อนอิมโพรไวส์ของเพลง The Southern Zone
(อนุวัฒน์ เขียวปราง, ประเทศไทย, 2565, โน้ตดนตรีส่วนตัว)

2.4.2 ท่อนผลิตภัณฑ์บรรเลงเดี่ยว (Trade) ชีรัช เล่าหิระพานิช (2562, น. 17) ได้กล่าวไว้ว่า นักดนตรีแจ๊สนิยมใช้ท่อนผลิตภัณฑ์บรรเลงเดี่ยวนี้สำหรับเปิดโอกาสให้ผู้บรรเลงกลองชุดได้แสดงความสามารถด้านคีตปฏิภาณ ซึ่งในเพลง The Southern Zone ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดท่อนผลิตภัณฑ์บรรเลงเดี่ยวนี้เป็นการบรรเลงระหว่างกีตาร์เบสและกลองชุด โดยกำหนดให้บรรเลงสลับกันคนละ 8 ห้อง, 4 ห้อง, 2 ห้อง และ 1 ห้อง ลดลงตามลำดับอย่างละ 1 รอบ โดยไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินจำนวนห้องในสังคีตลักษณะหลักของบทเพลงแต่อย่างใด ดังภาพที่ 10

The Southren Zone

Trade Solo

Dr.Anuwat Kheawprang

The musical score for 'The Southren Zone' consists of four staves of music. The first staff is a single line with a 'Bass solo 8 Bar' label. The second staff is a single line with a 'Drums solo 8 Bar' label. The third staff is a single line with 'Bass solo 4 Bar' and 'Drums solo 4 Bar' labels. The fourth staff is a single line with 'Bass solo 2 Bar', 'Drums solo 2 Bar', 'Bass solo', and 'Drums solo' labels.

ภาพที่ 10 รูปแบบการบรรเลงท่อนผลัดกันบรรเลงเดี่ยวของเพลง The Southern Zone
(อนุวัฒน์ เขียวปราง, ประเทศไทย, 2565, โน้ตดนตรีส่วนตัว)

นอกจากนี้ ผู้สร้างสรรค์ยังได้ประพันธ์ท่อนบรรเลงทำนองร่วมกัน (Unison Part) ของเครื่องดนตรีที่ให้ระดับเสียงอย่างพร้อมเพรียงกัน โดยนำมาบรรเลงสลับทุกครั้งที่เสร็จสิ้นการบรรเลงท่อนอิมโพรไวส์ของแต่ละเครื่องดนตรี ทั้งนี้ เพื่อทำนองที่เป็นจุดศูนย์กลาง น่าจดจำ และเป็นเอกลักษณ์สำคัญของบทเพลง ซึ่งเทียบเคียงเจตนาเดียวกับเพลงแจ๊สฟิวชันที่โด่งดังอย่างเพลง Spain ของศิลปิน Chick Corea หรือเพลงป๊อปแจ๊สที่โด่งดังอย่างเพลง Sir Duke ของศิลปิน Stevie Wonder เป็นต้น ดังภาพที่ 11

Unison Part
15

T. Sax.

Pno.

El. Guit.

El. B.

D. Set

ภาพที่ 11 ตัวอย่างรูปแบบ Unison Part ของเพลง The Southern Zone
(อนุวัฒน์ เขียวปราง, ประเทศไทย, 2565, โน้ตดนตรีส่วนตัว)

ทั้งนี้ บทเพลง The Southern Zone ได้ถูกนำไปเป็นบทเพลงเปิดวง The Jungceylon วงดนตรีที่รวมตัวกันของคณาจารย์วิชาเอกดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ซึ่งได้รับเชิญไปร่วมแสดงดนตรีแจ๊ส ในเทศกาลดนตรีสมิหลาแจ๊ส เฟสติวล ประจำปี 2565 (Samila Jazz Festival 2022) ดังภาพที่ 12 ซึ่งเป็นงานที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป มีความรู้ความเข้าใจในทักษะทางด้านดนตรีแจ๊ส สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา ทั้งระดับมัธยมศึกษาอุดมศึกษา วงการดนตรีอาชีพ นักวิชาการดนตรี และนักดนตรีในกลุ่มประชาคมอาเซียน ตลอดจนส่งเสริมและยกระดับการท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลา

ภาพที่ 12 บรรยายการบรรเลงเพลง The Southern Zone
ในงานเทศกาลดนตรีสมิหลาแจ๊ส เฟสติวล ประจำปี 2565
(Music Songkhla Rajabhat University Facebook., 2565)

3. บทสรุป

The Southren Zone ได้ถูกประพันธ์ขึ้นจากแนวคิดในการนำองค์ประกอบทางดนตรีที่หลากหลายสไตล์มาผสมผสานให้เกิดเอกลักษณ์เฉพาะตั้งต้นจากการสร้างสรรค์ทำนองที่ให้ความรู้สึกแบบดนตรีพื้นบ้านภาคใต้ ซึ่งชนพัตน์ เกิดผล และอนุวัฒน์ เขียวปราง (2564, น. 362) ได้อธิบายถึงลีลาเฉพาะของทำนองพื้นบ้านภาคใต้ไว้ว่า มีการเคลื่อนไหวของระดับเสียงที่สลับเสียงสูงและเสียงต่ำอย่างลงตัว มีลีลาจังหวะตื้นเต้น เร้าใจ ประกอบกับการเรียบเรียงดนตรีด้วยลีลาต่าง ๆ ของดนตรีแจ๊ส ได้แก่ สังคีตลักษณ์แบบบลูส์ 12 ห้อง การพัฒนาการดำเนินคอร์ดในเทคนิคต่าง ๆ ของดนตรีแจ๊ส ตลอดจนการกำหนดท่อนเพลงเพื่อแสดงศักยภาพของนักดนตรี

4. บรรณานุกรม

- กุลธีร์ บรรจุแก้ว. (2558). วิเคราะห์การบรรเลงคีตปฏิภาณของอดัม โรเจอร์ (Adam Rogers) บทเพลง เชอริล (Cheryl). *วารสารดนตรีรังสิต มหาวิทยาลัยรังสิต*, 10(2), 7-16.
- ธนพัฒน์ เกิดผล และอนุวัฒน์ เขียวปราง. (2564). บทประพันธ์เพลง “โนโย” การผสมผสานวัฒนธรรมดนตรี สำหรับวงดนตรีแจ๊สขนาดเล็ก. *เอกสารสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี 2564 วันที่ 30 เมษายน 2564* (หน้า 361-371). สืบค้นเมื่อ 18 ตุลาคม 2566 จาก https://rsucon.rsu.ac.th/files/proceedings/nationalsoc2021/1794_20210511145641.pdf
- ธีรัช เลห์วีระพานิช. (2562). *ทฤษฎีดนตรีและการอิมโพรไวส์ (Jazz theory and improvisation)*. กรุงเทพมหานคร: พชรดาว.
- พิทักษ์ ครวงศ์. (2542). *วัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านไทยทักษิณ*. สงขลา: คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏ สงขลา.
- Aidan. (n.d.). *An introduction to the minor blues*. Retrieved October 20, 2023, from <https://happybluesman.com>
- Lemaire, A. (n.d.). *Breaking Down the Blues, Pt 4: The Minor Blues Progression*. Retrieved October 21, 2023, from <https://andylemaire.com/minor-blues-progression>
- Hancock, H. (2021). *Jazz fusion guide: A brief history of Jazz Fusion*. Retrieved July 8, 2024, from <https://www.masterclass.com/articles/jazz-fusion->
- Lavengood, M. (n.d.). *II-V-I*. Retrieved October 2, 2023, from <https://viva.pressbooks.pub/openmusictheory/chapter/ii-v-i>
- Mulholland, J. & Hojnacki, T. (2013). *The Berklee book of jazz harmony*. Boston, MA. USA: Berklee.
- Music Songkhla Rajabhat University Facebook. (2565). *The Southern Zone Festival* [Image]. Retrieved November 2, 2023, from <https://www.facebook.com/musicsongkhla>